

BETREFT: WWW.INTERVENTIESNAARWERK.NL

Beschrijving van de interventie

ReventaCare ademhalingsstraining

Datum beoordeling panel: [29 juni 2010]
Datum eerste herziening: [dd-mm-jjjj] / nvt
Datum tweede herziening: [dd-mm-jjjj] / nvt

Inhoudsopgave

Beschrijving van de interventie	3
1 Kernachtige omschrijving	3
2 Doel van de interventie	3
3 Doelgroep van de interventie	4
4 Omschrijving van de interventie	5
4.1 Methodiek	5
4.2 Onderbouwing: Probleem- of risicoanalyse	7
4.3 Onderbouwing: verantwoording doelen en aanpak	8
4.4 Eisen begeleiding, uitvoering en borging	9
5 Overige voorwaarden voor toepassing	9
6 Praktijkervaringen	9
7 Beschrijving onderzoek effectiviteit	10
8 Beoordeling onderbouwing & onderzoek effectiviteit	11
9 Overige informatie	13

Beschrijving van de interventie

1 Kernachtige omschrijving

Naam interventie: ReventaCare Ademhalingstraining

Korte omschrijving: De ademhalingstraining van ReventaCare is een fysiek intensieve ademhalingstraining gericht op het op correcte wijze functioneel ademen. Deze interventie wordt, behalve bij organisaties i.h.k.v. ziekteverzuimbeleid (in deze beschrijving verder niet belicht), ingezet als voorschakeltraject voor personen met een arbeidsongeschiktheids- (WAO, WIA, Wajong) of werkloosheidsuitkering (WW, WWB). Deze Hersteltraining betreft een kortdurende training met voornamelijk ademhalingsoefeningen. Bij het richten op de verbetering van de ademhaling wordt gelet op de manier van ademen (neus/mond), de frequentie, de plaats van de ademhaling alsmede de hoeveelheid ingeademde lucht.

De klant dient zelf, thuis, ook oefeningen te doen gericht op het herstel van een natuurlijke, functionele ademhaling. Uiteindelijk moet, als resultaat van de trainingen, een goede en regelmatige ademhaling een vanzelfsprekendheid worden, als gevolg waarvan lichamelijke en psychische klachten van uiteenlopende aard (grotendeels) zullen verdwijnen.

Tijdens de training worden situaties aangegaan waarbij de klant in het dagelijks leven angst ervaart en/of juist de ademhalingsklachten naar voren komen (bijv. tijdens het spreken of bij het aannemen van een verkeerde lichaamshouding). Zo nodig (bijv. bij erge angsten van de klant) worden trainingen aan huis gegeven.

De gemiddelde doorlooptijd van de training bedraagt ca. drie maanden. Wekelijks zijn er sessies met een coach van circa een uur.

De training is gebaseerd op de DANA-methode, begin jaren '90 ontwikkeld en geoptimaliseerd door dhr. S. de Goot, en wordt gegeven door ervaringsdeskundigen.

Bij UWV is de training ingezet in het kader van de vrije ruimte als voorschakeltraject naar een re-integratie-traject. Bij gemeenten wordt de training vaak ingezet bij klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, in het kader van sociale activering.

2 Doel van de interventie

Doel van de Hersteltraining is het significant reduceren van bij betrokkenen geconstateerde fysieke en/of psychische klachten. Door middel van een ademhalingstraining worden deelnemers afgeholpen van klachten die verband houden met angsten, fobieën en (chronische) hyperventilatie. Door ervoor te zorgen dat de juiste ademhaling weer een automatisme van het lichaam wordt, verdwijnen de klachten blijvend. In fysiologische termen uitgedrukt gaat het om afname van de ademhalingsfrequentie tot onder de 12 x per minuut.

Toets beschikbare informatie tbv beschrijving en overdraagbaarheid	Ja	Nee
Is er documentatie over de doelen van de interventie?	X	

Toets theoretische onderbouwing	Ja	Nee
Zijn er expliciete doelen geformuleerd?	X	

3 Doelgroep van de interventie

Voor wie is de interventie bedoeld?

De interventie is met name bedoeld voor mensen met een Spoor 1 of 2 traject of mensen met een uitkering bij UWV (WAO, WIA, Wajong, WW) of een WWB-uitkering, met diverse psychische en/of fysieke klachten als gevolg van een, door stress veroorzaakte, disfunctionele ademhaling.

In een brochure van ReventaCare wordt het 'type mensen' dat baat zou hebben bij de training, als volgt omschreven:

'Feitelijk iedereen van wie kan worden vastgesteld dat de ademhaling zodanig uit de pas loopt dat het normale dagelijkse functioneren erdoor wordt verstoord. Het zijn vooral personen die plichtsgetrouw, ambitieus en doelgericht met hun werk bezig zijn. Mensen die er in sterke mate naar neigen zichzelf weg te cijferen (...) Dit zijn ook personen met een verhoogd risico op overmatige stress, depressiviteit of een burn-out (...)'

Prevalentie

Veel mensen, zowel werkenden als werkzoekenden, hebben te kampen met stress. Een van de lichamelijke reacties op stress is een combinatie van te vaak (frequentie) en te veel (volume) inademen, het via de mond inademen, een borst- (i.p.v. buik-)ademhaling en het vasthouden van ingeademde lucht.

Volgens ReventaCare heeft ca. 20 tot 30 procent van de Nederlandse bevolking door stress verhoogde kans op een verkeerde ademhaling (bron: <http://www.skbvs.nl/index.php?view=61>), als gevolg waarvan klachten kunnen optreden als hoofdpijn, pijn aan armen, nek en schouders, concentratieproblemen en vermoeidheid.

Indicatie- en contra-indicatiecriteria

Exclusiecriteria zijn: ernstige alcohol- en/of drugsverslaving en ernstige meervoudige psychische problemen, zoals psychose of borderline.

T.a.v. WWB-klanten uit fase vier geldt een alcoholverslaving niet als exclusie criterium. Wel moet dan sprake zijn van een combinatie met hulp vanuit de gemeente/sociale dienst.

Aangezien het effect van de training staat of valt met de mate waarin klanten bereid zijn zelf oefeningen te doen, is een gebrek aan motivatie (om uit de uitkering te komen) een contra-indicatie.

Bereik doelgroep

Van de 1230 trajecten die ReventaCare in totaal heeft uitgevoerd, hebben ca. 100 betrekking op uitkeringsgerechtigden.

<i>Toets beschikbare informatie tbv beschrijving en overdraagbaarheid</i>	<i>Ja</i>	<i>Nee</i>
Is er documentatie over de doelgroep van de interventie?	X	

<i>Toets theoretische onderbouwing</i>	<i>Ja</i>	<i>Nee</i>
Is er een duidelijke definitie van de doelgroep en de aard van de problematiek?	X	

4 Omschrijving van de interventie

4.1 Methodiek

Intake en diagnose

Allereerst wordt, tijdens een intake, vastgesteld in hoeverre er sprake is van een verstoorde ademhaling. Dit blijkt bijna altijd het geval: nagenoeg iedere kandidaat (98 à 99%) van de door UWV doorverwezen personen gaat door met de training.

In dit eerste contact tussen de coach van ReventaCare en de klant worden problemen geïnventariseerd, zoals: spanningen, nare gebeurtenissen die van invloed zijn op het welbevinden van de klant. In detail wordt geregistreerd met welke lichamelijke en/of psychische klachten klanten kampen; dit betreft een 0- meting.

Het al dan niet vóórkomen van de volgende klachten wordt geïnventariseerd:

Snel vermoeid

Gejaagdheid

Pijn in de schouders of de nek

Vaak zuchten of gapen

Nervositeit

Onzeker gevoel

Angst (in het algemeen)

Licht gevoel in het hoofd

Opgeblazen gevoel of drukkend gevoel op de maag

Prikkelbaar

Slaapproblemen

Afwezig gevoel

Kortademigheid

Ongelukkig gevoel

Vaak urineren

Koude of bleke handen

Moeite met helder denken

Hoofdpijn

Droge mond

Onwerkelijk gevoel (alsof alles onecht is)

Vaak boeren

Stijf of verkrampt gevoel in de handen

Gevoel dat er een band om het hoofd zit

Duizeligheid

Prop in de keel

Zwabber benen

Huilen met of zonder reden

Misselijkheid

Oorsuizingen

Ademnood

Moeite met praten (niet goed uit woorden komen)

Overmatig transpireren

Wazig zien

Dood of tintelend gevoel in de handen

interventies naar werk

Druk op de borst
Gevoel teveel te ademen
Hartkloppingen
Diarree / obstipatie
Dood of tintelend gevoel in de voeten
Bevende handen
Gevoel dat u flauw gaat vallen
Spierpijn
Pijn op de borst
Trillingen (over het hele lichaam van angst)
Dood of tintelend gevoel in het gezicht
Angstdromen
Dubbel zien
Braken
Tintelende tong

Ook wordt nagegaan of de klachten incidenteel of structureel van aard zijn en of de klachten (mogelijk) een puur medische of psychische oorzaak hebben. Bij twijfel vindt verwijzing naar een medisch specialist plaats. Ook tijdens de training vindt waar nodig voortdurend overleg plaats met deskundigen. Eventueel medicijngebruik wordt geïnventariseerd. Zo nodig vindt een toestemmingsverzoek voor de training plaats bij de arbeidsdeskundige, bedrijfsarts, huisarts of medisch specialist. De intake eindigt met de vaststelling van een klachtenlijst op basis waarvan het behandelplan wordt vastgesteld.

Uitvoering

Na de intake wordt het ademhalingstraining programma met de klant doorgesproken. Het programma bestaat hoofdzakelijk uit ademhalingsoefeningen die de klant met de ademhalingscoach doorspreekt en traint. Die ademhalingstraining sessies met de coach vinden wekelijks plaats en duren steeds een uur. Vervolgens krijgt de klant opdrachten mee om iedere ochtend en iedere avond thuis verder te oefenen. Hierin zit een opbouw qua intensiteit tot en met de zevende week; daarna wordt weer langzaam afgebouwd. Duur oefeningen bij aanvang bedraagt ca. 2x 10 minuten per dag; dit loopt op tot ca. 2x 35 minuten en 1x 12 minuten per dag. In week vier wordt de zogeheten Relaxmethode toegevoegd, die voor het slapen gaan moet worden uitgevoerd tot en met het einde van het programma.

De klant wordt gewezen op het belang van het strikt volgen van de aanwijzingen van de coach. Ook de trainingen thuis nemen ruim tijd in beslag. De snelheid van de verbeteringen verschilt al naar gelang de mate waarin de klant zich houdt aan de opgegeven oefeningen, maar verschilt ook van persoon tot persoon: de één merkt het al meteen bij het begin, bij de ander worden de verbeteringen pas merkbaar na zes sessies. Klanten worden gewaarschuwd voor De Dip die bij veel mensen optreedt tussen week 5 en 8. Hoewel dit voelt als een algehele lichamelijke terugval, wordt dit verklaard als een laatste protest van het lichaam tegen de nieuwe ademhaling.

Het is verder niet alleen van belang *hoe* er wordt geademd, maar ook *hoe vaak* per minuut. Ook is het belangrijk *hoeveel lucht* er steeds wordt in- en uitgeademd. Als er maar één van deze drie afwijkt, kunnen alle klachten al ontstaan.

De coach adviseert bij het einde van de training over de intensiteit waarin oefeningen zelf moeten worden onderhouden; dit verschilt per persoon. De adviezen zijn erop gericht te bereiken dat de klant zelf merkt wanneer de ademhaling 'verkeerd schiet.'

interventies naar werk

Hoewel de fysieke training de kern van de interventie is, biedt de coach een luisterend oor en tracht deze blokkades te achterhalen.

In principe heeft het programma een doorlooptijd van ca. 3 maanden. Mocht de ademhaling na de trainingsperiode niet als vanzelf (en dus 'goed') gaan, gaat het coachen van de klant door totdat dit doel wel is bereikt.

Dit proces wordt geregistreerd en bewaakt in Sirocco.

Nazorg

Klanten van UWV en gemeente (WWB) worden teruggezien na 3 maanden, 6 maanden en 1 jaar. Hierbij wordt de ademhaling gecontroleerd en wordt de klachtenlijst doorgenomen. Bij spoor 1 en spoor 2 trajecten van bedrijven worden kandidaten teruggezien na 3 en 6 maanden.

Locatie van uitvoering

In principe vinden de trainingen plaats in een van de trainingslocaties van ReventaCare. Er is een landelijke dekking. Desgewenst, bijvoorbeeld bij angststoornissen, kunnen trainingen bij kandidaten thuis plaatsvinden.

Toets beschikbare informatie tbv beschrijving en overdraagbaarheid	Ja	Nee
Is de methodiek van de interventie beschreven?	X	
Bevat de methodiek een handleiding ten aanzien van de benodigde handelingen (volgorde, duur, frequentie, intensiteit) en materialen?	X	

4.2 Onderbouwing: Probleem- of risicoanalyse

Kenmerken risico of probleem

Veel lichamelijke en psychische klachten zijn terug te voeren tot een verkeerde ademhaling. Zo stelt zenuwarts drs. Snitslaar (UvA) die o.m. onderzoek deed naar hyperventilatiesyndroom, dat 75% van de mensen met psychische klachten in een uitkeringssituatie, een chronisch verkeerde ademhaling heeft. Zulke klachten kunnen vervolgens leiden tot (chronische) vermoeidheid, hyperventilatie, depressie, burn-out, CANS (klachten aan armen, nek en/of schouders) en andere kwalen. Deze klachten kunnen relatief ongemerkt in het lichaam ontstaan en ten slotte resulteren in langdurige stress, ernstige depressie of burn-out. In bijgevoegd schema over klachtenlogica wordt geïllustreerd hoe men oververmoeid raakt door het werk (burn-out), men zich daarover zorgen gaat maken, hetgeen stress oplevert, waardoor men slechter gaat ademen. Klachten verergeren en men raakt uiteindelijk volledig in

ReventaCareKlachtenLogica.pdf

een burn-out.

Circa 200 lichamelijke en psychische klachten kunnen verband houden met een verkeerde ademhaling. Langdurig stress kan leiden tot een combinatie van te veel, te vaak, via de mond en via de borst ademen, alsmede het te lang vasthouden van ingeademde lucht.

De meest voorkomende klachten waarmee mensen uitvallen (d.w.z. verzuimen op het werk en/of waarmee zij in een uitkering belanden) zijn duizeligheid, snel vermoeid zijn, pijn in de schouders of de nek (CANS), angst, slaapproblemen en hoofdpijn.

interventies naar werk

Met risico of probleem samenhangende factoren

Bij stress wordt meer adrenaline aangemaakt. Daardoor versnelt zowel de ademhaling als de hartslag. Op zich is dit een adequate reactie van het lichaam. Wanneer dit langere tijd voortduurt kan dit echter leiden tot een blijvende verstoring van de ademhaling en daarmee tot veel klachten leiden.

Verkeerd ademen is te vergelijken met topsport. Zo worden borstspieren te veel belast, kan inademing van de lucht via de mond leiden tot maagklachten of een opgeblazen gevoel en kan te vaak en te veel ademen leiden tot te veel kooldioxide uitblazen met als mogelijk gevolg vaatvernauwing. Een verkeerde doorbloeding van de hersenen kan leiden tot een scala aan (met name psychische) klachten.

Het verband tussen gezondheid en gezondheidsbeleving enerzijds en werkloosheid anderzijds is aangetoond in diverse studies (o.m. Claussen B.: Health and re-employment in a five-year follow-up of long-term unemployed. *Scand J Public Health* 1999 en Janlert U.: Unemployment as a disease and diseases of the unemployed. *Scand J Work Environ Health* 1997).

Werkloosheid kan een slechte gezondheid tot gevolg hebben, maar andersom geldt ook: een slechte gezondheid vergroot de kans dat iemand werkloos is (o.m. Schuring M, Burdorf A, Kunst AE, *et al.*: The effect of ill health on entering and maintaining paid employment: evidence in European countries. *J Epidemiol Community Health* 2007).

Toets Theoretisch Effectief	Ja	Nee
Is het probleem duidelijk omschreven?	X	
Is duidelijk wie het probleem heeft?	X	
Is er een analyse gemaakt van de met het probleem samenhangende oorzakelijke, risico-, in stand houdende of verzachtende factoren?	X	

4.3 Onderbouwing: verantwoording doelen en aanpak

Koppeling risico/probleem - doelen - aanpak

Omdat een verkeerde ademhaling in rechtstreeks verband staat met tal van fysieke en psychische klachten, pakt ReventaCare in de training juist deze ademhaling. Door te werken aan een verbetering van de ademhaling nemen klachten als bij 4.1 vermeld significant en op dagelijkse basis af.

De Hersteltraining bestaat al sinds 1993, toen deze ontwikkeld werd door de Stichting AFHH, hetgeen staat voor angsten, fobieën en hyperventilatie hulp. Uitsluitend op het wegnemen van deze klachten was de training gericht. ReventaCare heeft de training vanaf 2006 doorontwikkeld en toegespitst op klachten rond stress, vanuit de aanname dat stress de uiteindelijke oorzaak is van een scala aan klachten.

Samenvatting werkzame ingrediënten

- De ademhalingsoefeningen zelf
- bij coaches aanwezige kennis en ervaringskennis over de juiste techniek van de ademhaling
- het hameren op zelf verantwoordelijkheid nemen voor het dagelijks oefenen
- De snelle resultaten gedurende de eerste 5 weken waardoor de motivatie bij de client ontstaat om de training volledig af te maken.

Toets Theoretisch Effectief	Ja	Nee
Is de verantwoording gebaseerd op een samenhangend betoog (een theorie) over met het probleem samenhangende factoren en de veronderstelde werkzame ingrediënten in de interventie (er wordt méér beschreven dan een algemene verwijzing naar een theorie zoals "De interventie is gebaseerd op de sociale leertheorie")?	X	

interventies naar werk

Sluit de keuze van de doelen van de interventie aan bij de probleemanalyse?	X	
Is aannemelijk gemaakt dat de veronderstelde werkzame factoren in de methodiek leiden tot het bereiken van de genoemde doelen (uit onderzoek, theorie en / of praktijk blijkt dat de methodiek de beoogde doelen bij de doelgroep kan bereiken)?	X	

4.4 Eisen begeleiding, uitvoering en borging

Eisen uitvoerders en begeleiders

De coaches dienen te beschikken over ervaringsdeskundigheid en ervaring als coach. Een medische vooropleiding of werkervaring is niet vereist.

Overige eisen

De ademhalingstraining van RevantaCare heeft het Blik op Werk keurmerk verkregen. De gemiddelde waardering is 8,4 (2009).

5 Overige voorwaarden voor toepassing

Overige voorwaarden voor toepassing

Het is niet bekend of er een speciale indicatie vereist is.

Kosten

De kosten bedragen ongeveer 2.500 - 3.000 euro per kandidaat. Dit betreft een all-in prijs welke (indien benodigd) aan-huis behandeling en vergoeding van reiskosten insluit. Het aantal sessies dat is benodigd voor het succesvol afronden van de training, verschilt per klant en is in deze prijsstelling niet expliciet gelimiteerd.

6 Praktijkervaringen

Praktijkervaringen professional

NB. Betreft weergave van enkele punten vermeld in aanbevelingsbrief van een huisarts, gericht aan verzekeringsmaatschappij (bron: brochure RevantaCare).

'Meerdere van mijn patiënten hebben het programma gevolgd (...) De meerderheid gebruikte een of meerdere medicamenten ter ondervanging van psychische klachten. Vooraf was ik buitengewoon sceptisch (...) Echter door de ...verbetering van klachten... en de afname van hun medicatiegebruik, ben ik inmiddels overtuigd. Belangrijke positieve bijkomstigheden van de training zijn:

- behoud van, of vergroting van zelfstandigheid patiënt
- Omschreven trainingsperiode met duurzame voordelen
- Na verloop van tijd verminderd gebruik anxiolytica (medicamenten die angst verminderen, red.) en SSRi (antidepressiva, red.)

interventies naar werk

Re-integratiebedrijven zoals BaanFit die aan deelnemers een vervolg aanbieden (na ReventaCare als voorschakeltraject) geven aan dat het re-integratieresultaat verbetert en werken daarom graag intensiever met ReventaCare samen.

Praktijkervaringen cliënten

(bron: brochure ReventaCare).

Ineke Voortman, Middelharnis: 'Ik zat al een tijdje overspannen thuis. Mijn drukke baan in de zorg vergt veel van me en de spanning liep almaar verder op. Ik had soms het gevoel dat ik stikte, zo benauwd had ik het van de stress. Via via kreeg ik te horen dat ik er misschien bij gebaat zou zijn dat mijn ademhaling ging verbeteren. Ik was aanvankelijk wat sceptisch... Wat heeft dat nou met overspannenheid te maken, dacht ik. Toch heb ik me laten overhalen en dus ben ik met een coach van ReventaCare in contact gebracht, hier vlakbij. Ik bleek 32 verschillende symptomen te hebben toen ik de klachtenlijst invulde. Dat was even schrikken! Maar tot mijn grote verbazing merkte ik met een week al duidelijke verbeteringen, het was alsof de spanning in mijn lijf wegvloede. Een heel bijzondere ervaring. Ik heb in totaal 9 trainingen gehad en toen was het klaar. Echt helemaal klaar. Ik voel me weer helemaal pico bello en de enkele keer dat ik even een kleine terugval heb, pak ik het trainingsprogramma erbij en doe ik wat extra oefeningen. Heel makkelijk, want ademen kun je overal. Ik heb een paar van mijn collega's de tip gegeven ook eens aan hun ademhaling te gaan werken, want mij heeft het absoluut geholpen!'

Blik-op-Werk

Ten behoeve van Blik-op-Werk is door Stratus in 2009 een tevredenheidsonderzoek verricht. Daaruit kwam naar voren dat deelnemers de interventie met het gemiddeld hoge cijfer van 8.4 beoordelen. Deelnemers die de interventie ondergingen in het kader van een traject op weg naar werk waarden de dienstverlening met een 8,3. Alle scores zijn bovengemiddeld.

7 Beschrijving onderzoek effectiviteit

Procesevaluatie

Sinds 2006, het jaar waarin ReventaCare de oorspronkelijk op angsten en fobieën gerichte Hersteltraining ging toepassen op mensen met stressgerelateerde klachten, is de training voortdurend geëvalueerd en doorontwikkeld. Zo worden aanpassingen gedaan aan de hand van informatie verkregen van door klanten ingevulde evaluatieformulieren, zijn er casuïstiekbesprekingen en vindt overleg plaats tussen de coaches. Ook het opleidingsmateriaal van coaches wordt doorontwikkeld. Notulen van diverse overlegvormen alsmede evaluaties zijn ter inzage aan Interventies naar Werk beschikbaar gesteld. Zo blijkt uit deze stukken dat er een nieuwe training is ontwikkeld, specifiek gericht op mensen met beginnende stressgerelateerde klachten.

Resultaatevaluatie

In diverse documenten, en met name in de vorm van grafieken en tabellen, heeft ReventaCare de resultaten van de training opgetekend. Deze informatie is gebaseerd op 1230 gestarte klanten. Van hen hebben 16 personen de training gestaakt, is bij 38 klanten geen of onvoldoende resultaat bereikt en zijn 1176 als 'geslaagd' geboekstaafd. Bij ruim 90% van de afgeronde trainingen is de behandeling dus succesvol.

interventies naar werk

In tal van grafieken illustreert ReventaCare:

- het verband tussen het volgen van de training en het dalen van de ademhalingsfrequentie (grovweg van > 10/minuut naar ver onder de 10/min.);
- de hoeveelheid dagelijkse klachten voor (hoog), tijdens (sterk verminderd) en na afloop (nog minder) van de training;
- het verband tussen het gemiddeld aantal klachten en de ademhalingsfrequentie (een hoge ademhalingsfrequentie hangt samen met een groot aantal dagelijkse klachten)
- een sterke afname van 'uitval veroorzakende klachten' tijdens en na de training t.o.v. tijdens de intake (0-meting) vastgesteld

Gemiddeld is na afloop van de training 90% van de dagelijkse klachten verdwenen. Dit blijkt uit opgestelde statistieken.

Ca. 100 trainingen betroffen mensen in een uitkeringssituatie. Van een groep van 65 klanten met een uitkering van UWV zijn de resultaten nauw in kaart gebracht. Hieruit blijkt o.m. dat, hoewel de training niet direct gericht is op re-integratie (het betreft een voorschakeltraject) ca. 30% van de kandidaten na afloop van de training een baan heeft gevonden, nl. 16 van de 52 zonder baan (diverse typen uitkering), en dat bij 37 cliënten alle dagelijkse klachten (100%) verdwenen zijn.

Toets beschikbare informatie tbv beschrijving en overdraagbaarheid	Ja	Nee
Is er documentatie over de uitgevoerde effectiviteitsonderzoeken (proces en resultaat)?	X	

Toets Procesevaluatie	Ja	Nee
Is de interventie uitontwikkeld en stabiel?	X	
Is de werking van de interventie zelf in kaart gebracht alsmede de uitwerking op de doelgroep?	X	
Zijn de organisatorische context en de randvoorwaarden in kaart gebracht?	X	

Toets Resultaatevaluatie	Ja	Nee
Heeft het onderzoek betrekking op de ingediende interventie zelf (direct bewijs)?	X	
Wordt voor de onderbouwing gesteund op onderzoeken die elders zijn uitgevoerd (indirect bewijs)?		X
Is het onderzoek gericht op de doelen en de doelgroep van de interventie?	X	
Is een voormeting uitgevoerd?	X	
Is een nameting uitgevoerd?	X	
Is een follow-up meting uitgevoerd na minimaal 6 maanden? (duurzaamheid)	X	
Is er een experimentele of controlegroep gehanteerd?		X

8 Beoordeling onderbouwing & onderzoek effectiviteit

Kwalificatie	Keuze	Operationalisering niveaus
Theoretisch onderbouwd		Een adequate theoretische onderbouwing ontbreekt
		Er is een probleemanalyse en een duidelijke en expliciete redenering op welke factoren de interventie aangrijpt en waarom

interventies naar werk

		deze zou werken
	X	Deze redenering is bovendien gebaseerd op (getoetste) wetenschappelijke inzichten / theorieën, c.q. er worden technieken gebruikt die in de literatuur bekend staan als bewezen effectief.
Toelichting		Er wordt gebruik gemaakt van de DANA-methode welke is gebaseerd op inzichten op het terrein van ademhalingstechniek.
Procesevaluatie		Een adequate procesevaluatie ontbreekt
	X	De werking van de interventie zelf en de uitwerking op de doelgroep zijn duidelijk in kaart gebracht, of de organisatorische voorwaarden en de organisatorische context zijn in kaart gebracht.
		De werking van de interventie zelf en de uitwerking op de doelgroep zijn duidelijk in kaart gebracht én de organisatorische voorwaarden en de organisatorische context zijn in kaart gebracht.
Toelichting		Er is uitgebreid onderzoek gedaan naar de werking van de interventie voor de doelgroep. De interventie zou aan bewijskracht winnen door ook inzicht te krijgen in de rol en het belang van de coaches.
Resultaatevaluatie		Een adequate effectevaluatie ontbreekt
	X	Er heeft een resultaatmeting plaatsgevonden met een voor- en een nameting zonder controlegroep (veranderingsonderzoek)
		Er heeft een resultaatmeting plaatsgevonden waarin gebruik is gemaakt van een experimentele groep en een controlegroep
Toelichting		Reventacare is – in het kader van www.interventiesnaarwerk.nl - vooral een voorschakeltraject in het kader van re-integratie. Het effect op de directe klachten is ge-evalueerd en wijst op de effectiviteit van de interventie. Over het effect op uitstroom naar werk bij re-integratiedeelnemers zijn nog te weinig gegevens bekend al zijn er wel positieve indicaties. De claim van effectiviteit zou aan kracht winnen indien de toegevoegde waarde van de interventie op dit terrein meer gedegen onderzocht zou worden.

9 Overige informatie

Uitvoerende organisatie

ReventaCare

Hoofdkantoor: Nijverheidsweg 21

3251 LP Stellendam

PB. 86

3250 AB Stellendam

Tel. 0900-738 36 82

www.reventacare.nl

Contactpersoon voor informatie over de interventie: Ad de Wit, commercieel directeur

Dit werkblad is mede gebaseerd op de Werkbladen van de *Databank Effectieve Jeugdinterventies* van NJI en RIVM en de *Databank Effectieve Interventies in de Sociale Sector* van Movisie.